

Finansdepartementet

Handläggare: Jonathan Lindgren

Yttrande över promemorian Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (Fi2022/03328)

Med anledning av promemorian Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter har Villaägarnas Riksförbund valt att avge följande yttrande.

- Förbundet invänder mot den snäva tidsramen för tillämpningen av den tillfälliga skatten.
- Förbundet uppmanar regeringen att göra den tillfälliga skatten retroaktiv med utgångspunkt från den 1 december.
- Förbundet anser att grundsyftet med solidaritetsbidraget faller om inte anslutande bistånd till konsumenter och företag presenteras.
- Förbundet anser att dagens marginalprissättningsmodell behöver reformeras eller bytas ut för att på så sätt adressera grundorsaken till överintäkterna.

Bakgrund

Den 9 september 2022 hölls ett extrainkallat möte i rådet för transport, telekommunikation och energi (TTE-rådet) där man kom överens om att uppdra EU-kommissionen att ta fram förslag som adresserar de kraftigt stigande elpriserna. En rad förslag beslutades sedan genom förordning (EI) 2022/1854 den 8 oktober 2022. Bland förslagen ingår möjligheten att införa ett solidaritetsbidrag vilket är en möjlighet att hantera övervinster hos elproducenter genom att generera ytterligare intäkter för att ge ekonomiskt stöd till hushåll och företag som drabbas hårt av de kraftigt stigande energipriserna. Med andra ord ett grönt ljus för att i Sveriges fall införa en tillfällig beskattning av övervinsterna.

Regeringen redovisar följaktligen i promemoria Fi2022/03328 förslag om att införa en ny, tillfällig skatt på överintäkter från el. Skatten ska tas ut på den del av elproducenternas realiserade

intäkter som överstiger 1 957 kronor per megawattimme producerad el. Storleken på skatten föreslås vara 90 procent. Lagen träder i kraft 1 mars 2023 och tillämpas till och med juni 2023. El från kraftproduktionsanläggningar under 1 MW omfattas inte av den nya lagen.

Den snäva tidsramen för tillämpningen av den tillfälliga skatten

Villaägarnas Riksförbund konstaterar inledningsvis att nuvarande elpriser får omfattande konsekvenser för både hushåll och företag. Därtill har det utlovade elprisstödet utbetalning för företagen försenats kraftigt. Indirekt riskerar detta att få konsekvenser för många företagande hushåll. Effekten av de höga elpriserna sammanfaller dessutom med inflation och stigande räntor vilka tillsammans ställer hushållen under hård press.

Den tillfälliga skatt på överintäkter som regeringen nu föreslår införas från den 1 mars 2023 hade i själva verket av EU-kommissionen föreslagits och kunnat införas redan till 1 december 2022. Sedan den 8 oktober har dock regeringen dröjt till den 12 december med att presentera den aktuella promemorian. Därefter har regeringen motiverat dröjsmålet för den svenska tillämpningen utifrån den parlamentariska processens gång. Utifrån den snäva tidsram som återstår för skattens implementering beräknas den offentligfinansiella nettoeffekten uppgå till ca 280 miljoner kronor.

Villaägarnas Riksförbund anser att tidsramen för skattens tillämpning är för snäv med följd att den fiskala effekten begränsas. Utrymmet att finansiera substantiella stöd till företag och hushåll i enlighet med solidaritetsbidragets intention blir då inte särskilt stort. Solidaritetsbidraget har varit känt för de elproducerande företagen sedan den 8 oktober. Möjligheten för regeringen att införa en retroaktiv beskattning av övervinsterna hade därmed tidigt kunnat kommuniceras och blivit aktuell från och med den 1 mars 2023.

Hushåll och företag som energislutkunder hade behövt stödåtgärder från solidaritetsbidraget i form av sänkt skatt på elhandel med därtill följande moms. Artikel 46 i EU-förordningen uppmanar också medlemsstaterna att säkerställa att överintäkterna förs vidare till elslutkunderna för att mildra effekterna av de höga elpriserna.

Inga stödåtgärder kommuniceras i promemorian. Utöver det aktuella men försenade elprisstödet har inte heller regeringen i övrigt kommunicerat några stödåtgärder. Utan stödåtgärder faller huvudsyftet med solidaritetsbidraget.

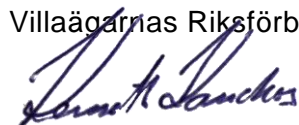
Skatten i sig medför ingen påverkan på elpriserna, något som också klargörs i promemorians konsekvensanalys.

Marginalprissättningsmodellen behöver reformeras eller bytas ut

Vad som framför allt saknas från regeringen är ett initiativ gentemot den marginalprissättningsmodell som ligger till grund för de extrema övervinster som nu avses beskattas. Marginalprissättningsmodellen innebär att kostnaden för den dyraste produktionskostnaden (gaspriset) tillåts ställa priset för hela elmarknaden. Majoriteten av den producerande elen prissätts därmed långt utöver vad den kostar att tillverka. Utöver elproducenternas övervinster genererar detta också stora fiskala vinster.

EU-kommissionen har tidigt under hösten uttalat en ambition för omfattande reformer av EU:s elmarknad, inklusive att frikoppla elpriset från gaspriset. I Sverige bör problemet adresseras genom att ett svenskt jämviktspris först sätts på el utifrån förväntad inhemsk efterfrågan och produktion. Eventuell överskottsproduktion kan sedan exporteras utifrån det exportpris som råder internationellt genom Nordpool. Överskottsvinster kan därmed inte göras på bekostnad av svenska elpriskunder.

Med vänliga hälsningar,
Villaägarnas Riksförbund

Kenneth Kanckos
Förbundsdirektör